
Kyrkomötet
Motion 2012:26
av Håkan Sunnliden

Avskaffa domkapitlen

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att domkapitlens uppgifter övertas av stiftsstyrelserna och att dessa tillförs juridisk kompetens i form av "ledamot som är eller har varit ordinarie domare" (9 kap. 1 § punkt 4 i kyrkoordningen), samt en teologiskt sakkunnig som är disputerad. Det blir allt vanligare att biskopar inte är disputerade och då högre kompetens kan vara av vikt för att utreda lärofrågor bör kompetens tillföras stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen kan alternativt även inrätta en disciplinnämnd.

I andra hand

2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att domkapitlen i sin nuvarande form behålls, men blir en förberedande instans till ett gemensamt domkapitel för alla stift.

I tredje hand

3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp direkt under ärkebiskopen för att snarast utreda hur processen i domkapitlen kan bli rättssäker. Arbetsgruppens direktiv ska innefatta att utarbeta en beslutsgång för handläggning av ärenden i domkapitlen och att utreda frågan om teologisk kompetens i domkapitlen. Vidare ska arbetsgruppens direktiv omfatta en utredning av hur reglerna om jäv tillämpas idag samt föreslå hur dessa kan tydliggöras för ledamöter i domkapitlet. Arbetsgruppen ska ha utarbetat förslag till kyrkomötet 2013.

Motivering

Den inventering av anmälningar om misstänkta sexuella övergrepp, vilka föranlett domkapitlen att pröva frågan om disciplinåtgärd åren 2000–2011 som jur.dr i straffrätt Kerstin Berglund gjort på ärkebiskopens uppdrag visar att inte mindre än 69 ärenden behandlats under de angivna åren. Utredningen finner skäl att rikta kritik mot utredningar och avgöranden som har förekommit. Kritiken är allmänt hållen och därför tillämplig även vid andra ärenden än dem om misstänkta sexuella övergrepp.

Som exempel på denna kritik kan nämnas följande:

- ♦ Domkapitlen ska vara självständiga och följer inte fullt ut en gemensam arbetsordning.

- ◆ Den process som genomförs i domkapitlen kan innefatta muntliga inslag, vilket gör det svårt att följa hur en utredning har gått till.
- ◆ Den enskilde ska få en reell möjlighet att försvara sig.
- ◆ Det händer att samma person preciserar gärningsbeskrivningen och deltar i bedömningen av dess relevans.
- ◆ Den enskilde har möjlighet att ansöka om att bli obehörighetsförklarad och så undkomma utredning.

Domkapitlen har i allt högre grad fått fungera som domstolar, men rättsosäkra sådana. Om domkapitlen ska fortsätta på den inslagna vägen är risken för godtycke stor. Kyrkomötet bör nu se till att sådant godtycke förhindras.

Risken är att förtroendet för Svenska kyrkan urholkas, naturligtvis särskilt bland alla dem som drabbas, men också bland jurister och allmänheten i stort. Det är bekymmersamt om förtroendet för domkapitlen urholkas till följd av rättsosäkerhet beträffande handläggning av ärenden. Detta riskerar att få till följd ytterligare bristande lojalitet gentemot domkapitlen, vilket tyvärr också statistiken tycks peka på. Vidare är det tänkbart att godtycke sprider sig ner i organisationen och försvårar för kyrkan lokalt att vara en trovärdig aktör i frågor som rör människovärdet.

Den kristna tron har uppstått ur Guds försoning genom Jesus Kristus. I kyrkan är begrepp som försoning, nåd, barmhärtighet och förlåtelse centrala. Kyrkan ska förmedla detta sitt innehåll och det är ett biskopligt uppdrag att tillämpa dess principer, inte att agera domare. Handlingar som strider mot svensk lag hör hemma i världslig domstol.

De ärenden som fått mest rubriker i annan media än Kyrkans Tidning torde vara anmälningarna om misstänkta övergrepp. Kyrkans Tidning har i en rad artiklar belyst rättsosäkerheten inom domkapitlen. Några av rubrikerna har varit *Domkapitlen dömer olika hårt* (KT 29/3 2012), *Hårt samtalsklimat skapar rädsla* (KT 18/4 2012), och *Domkapitlen tyngs av kiv i församlingarna* (KT 3/5 2012).

Domkapitlen har anor tillbaka till 1200-talet, försvann i samband med reformationen, men återinfördes då gymnasier inrättades i stiftsstäderna i mitten på 1600-talet. Därför skulle en av ledamöterna vara sakkunnig beträffande folkskoleundervisningen. Detta gällde ända fram till 1958. Först 1989 begränsades domkapitlen till frågor rörande Svenska kyrkans lära för att upphöra att vara statlig myndighet i samband med kyrkans skiljande från staten.

Idag är domkapitlet stiftets centrala juridiska och administrativa organ, men det finns inget ärende i domkapitlet som i sak inte skulle kunna behandlas av stiftsstyrelsen.

Värnamo den 8 juli 2012

Håkan Sunnliden (FK)